

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра історії та культури української мови

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
«УКРАЇНСЬКА МОВА
(ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»

підготовки бакалавра
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))
освітньо-професійної програми Середня освіта. Німецька мова

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для підготовки бакалаврів, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)), за освітньо-професійною програмою Середня освіта. Німецька мова.

Розробник:

Тарасюк Т. М. – доцент кафедри історії та культури української мови Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри історії та культури української мови
протокол № 1 від 30 серпня 2022 року.

Завідувач кафедри:

проф. Світлана БОГДАН

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка, 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)), Середня освіта. Німецька мова, перший (бакалаврський)	Нормативна
Кількість годин / кредитів 90 / 3		Рік навчання 1
		Семестр II
		Лекції 0 год
		Практичні 42 год
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 40 год
		Консультації 8 год
Мова навчання українська		Форма контролю: екзамен

II. Інформація про викладача

Тарасюк Тетяна Миколаївна

кандидат філологічних наук, доцент

доцент кафедри історії та культури української мови

0951585471; 0685630491; tarasiuk.tanja@vnu.edu.ua

Дні занять: відповідно до розкладу <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Знання державної мови – необхідний компонент підготовки майбутніх фахівців усіх галузей народного господарства країни. Щоб забезпечити належний рівень володіння українською літературною мовою, Міністерство освіти і науки передбачило вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» студентами усіх закладів вищої освіти України. Курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» передбачає продовження формування національномовної особистості, комунікативних навичок майбутніх учителів німецької мови закладу загальної середньої освіти, студювання особливостей фахової мови. Вивчаючи курс, студенти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)) набувають теоретичних знань про фахове спілкування, його етапи й роль у професійній діяльності, засвоюють термінологію майбутньої спеціальності, відомості про призначення і структуру документів, формують стійкі комунікативні компетенції, потрібні у професійному спілкуванні вчителя, навички послуговування вербальними й невербальними засобами обміну інформацією.

2. Пререквізити

Постреквізити: загальні та фахові компетентності, набуті здобувачем освіти під час опанування освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)» знадобляться під час вивчення інших освітніх компонентів, передбачених планом підготовки бакалавра цієї освітньо-професійної програми.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – сформувати у майбутніх фахівців спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)) професійно зорієнтовані уміння й навички досконалого володіння українською літературною мовою у фаховій сфері. Відповідно до мети під час вивчення дисципліни будуть реалізовані такі завдання:

- усвідомити націєтвірну та державотвірну функцію української мови в історичному контексті громадянського суспільства країни;
- окреслити поняття мова професійного спрямування в контексті сучасної української літературної мови;
- засвоїти поняття та критерії культури фахового мовлення вчителя німецької мови;

- виробити уміння та навички послуговуватися усіма вербальними та позавербальними засобами у різних етикетних комунікативних ситуаціях професійної діяльності вчителя;
- сформувати навички нормативного усного і писемного ділового спілкування;
- оволодіти навичками розуміння, написання та перекладу текстів офіційно-ділового та наукового стилів;
- освоїти термінологію майбутнього фаху вчителя німецької мови закладу загальної середньої освіти.

4. Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми здобувачі освіти в результаті вивчення освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)» здобудуть такі компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 2	Здатність спілкуватися державною мовою (в усній і письмовій формах) на професійному рівні.
ЗК 3	Здатність до вираження національної культурної ідентичності, осмислення історії у контексті розвитку соціальних інституцій та груп, виявлення поваги до багатоманітності й мультикультурності у суспільстві; зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, техніки і технологій.
ЗК 4	Знання та розуміння предметної галузі для здійснення професійної діяльності.
ЗК 5	Здатність вчитися, опановувати нові знання й застосовувати їх у практичних ситуаціях, використовуючи інформацію з різних джерел.
ЗК 8	Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми, бути ініціативним і генерувати нові ідеї.
ЗК 9	Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, толерантного та взаємоввічливого спілкування з представниками інших професійних груп із дотриманням професійної етики.
ЗК 10	Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.
ЗК 11	Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 3	Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
ФК 7	Здатність користуватися наявними та створювати (за потреби) нові навчально-методичні матеріали, зокрема електронні освітні ресурси, використовувати цифрові технології в освітньому процесі
ФК 9	Здатність розвивати в учнів критичне мислення та формувати ціннісне ставлення, використовувати стратегії роботи з учнями, які мотивують та сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, ідентичності

ФК 10	Здатність підтримувати осіб з особливими освітніми потребами та створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; обирати освітні технології виховання з врахуванням вікових та індивідуальних особливостей розвитку і потреби учнів, а також забезпечити просування індивідуальними освітніми траєкторіями.
ФК 11	Здатність організовувати безпечний навчально-виховний процес, пропагувати здоровий спосіб життя; планувати й проводити години класного керівника; до спілкування з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою педагогічного супроводу; організовувати виховні заходи, планувати виховну роботу в позашкільних закладах освіти, оздоровчих таборів.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 2	Вільно спілкується з професійних питань із фахівцями та нефахівцями (в тому числі представниками інших культур) державною та/або іноземними мовами усно й письмово з метою використання їх для організації й управління освітнім процесом.
ПРН 3	Вміє ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично аналізувати й інтерпретувати її; цікавитися й користуватися сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, апаратними та програмними засобами інформатизації в освіті.
ПРН 6	Використовує різні види та жанри ораторських виступів, ефективно планує виступи та добирає матеріал, оперує методикою підготовки та виголошення промови, володіє основами техніки мовлення, вміє фахово вести розгорнутий монолог/діалог та уміло застосовувати вербальні та невербальні засоби спілкування.
ПРН 8	Знає й розуміє систему мови, властивості літератури і вміє застосовувати ці знання у професійній освітній діяльності.
ПРН 9	Володіє принципами, технологіями і прийомами створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.
ПРН 10	Здійснює аналіз мовних одиниць рідної та іноземних мов, визначає їхню взаємодію та характеризує мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
ПРН 16	Вміє взаємодіяти, враховуючи культурні та особистісні відмінності співрозмовників, принципи недискримінації й поваги до відмінностей та підходів, визначених цілями сталого розвитку.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. ЗАКОНОДАВЧІ ТА НОРМАТИВНО-СТИЛЬОВІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ						
Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування. Культура мови професійного спілкування вчителя.	4		2	2		ДС, ІРС / 2
Тема 2. Словники у професійному мовленні учителя.	4		2	2		ІРС, Т / 1

Тема 3. Мовний етикет та його роль у формуванні професійної компетентності вчителя.	4		2	2		РМГ, ДС / 2
Тема 4. Функційні стилі сучасної української літературної мови та сфери їх застосування.	6		2	2	2	ІРС, РМГ, ТР / 2
Тема 5. Текст як форма реалізації мовленнєво-професійної діяльності.	4		2	2		ІРС / 1
Разом за змістовим модулем 1	22		10	10	2	8
Змістовий модуль 2. УСНА ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ						
Тема 6. Спілкування як інструмент професійної діяльності вчителя. Невербальне спілкування.	6		2	4		ІРС, РМГ / 2
Тема 7. Публічний виступ як важливий засіб комунікації педагога.	4		2	2		ІРС, РМГ, ДС / 2
Тема 8. Презентація як різновид публічного мовлення.	4		2	2		ІРС / 2
Тема 9. Презентація майбутньої професії вчителя німецької мови.	8		2	4	2	ІНДЗ / 2
Тема 10. Усне фахове спілкування вчителя та його особливості.	6		2	4		ІРС, РМГ / 2
Тема 11. Колективні форми фахового спілкування вчителя.	4		2	2		ІРС, РМГ, Т / 2
Разом за змістовим модулем 2	32		12	18	2	12
Змістовий модуль 3. ДІЛОВІ ПАПЕРИ ЯК ЗАСІБ ПИСЕМНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ						
Тема 12. Документ – основний вид ділового мовлення. Електронний документообіг.	4		2	2		ІРС, РМГ, Т / 2
Тема 13. Документація з кадрово-контрактних питань.	4		2	2		ІРС, ТР / 2
Тема 14. Довідково-інформаційні документи. Ділове листування.	6		2	4		ІРС, ТР / 2
Разом за змістовим модулем 2	14		6	8		6
Змістовий модуль 4. НАУКОВА КОМУНІКАЦІЯ ЯК СКЛАДНИК ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ						
Тема 15. Українська термінологія у професійному спілкуванні вчителя.	8		2	6		ІРС, ТР / 2
Тема 16. Науковий текст – спосіб репрезентації наукової інформації.	8		2	4	2	ІРС, РМГ / 2
Тема 17. Жанри наукового стилю: план, тези, конспект, реферат, анотація.	6		2	4		ІРС, К / 2
Тема 18. Жанри наукового стилю: стаття, рецензія, відгук. Науковий етикет. Академічна доброчесність в галузі освіти.	6		2	4		ІРС, ДС / 2
Тема 19. Курсова та магістерська роботи: написання, оформлення, захист.	6		2	4		ІРС / 2
Тема 20. Культура усного наукового мовлення педагога.	8		2	6		РМГ / 2
Тема 21. Переклад і редагування наукових текстів.	10		2	6	2	ТР, Т / 2
Разом за змістовим модулем 1	52		14	34	4	14

Усього годин / Балів	120	0	42	70	8	40
-----------------------------	------------	----------	-----------	-----------	----------	-----------

Методи контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

IV. Правила ефективної взаємодії під час вивчення освітнього компонента

✓ ЩОДО ТЕРМІНІВ ВИКОНАННЯ РОБІТ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Роботи, подані поза встановленими термінами без поважних причин, не зараховуватимуться. Якщо студент був відсутній через поважні причини, а ними можуть бути хвороба (довідка від сімейного лікаря), участь у змаганнях чи тренувальних зборах (офіційний виклик із резолюцією декана), працевлаштування (довідка з місця праці), то він повинен повідомити про це викладача і надати підтверджувальні документи пропущених занять. Після згоди викладача відпрацювати практичне заняття можна в дистанційному режимі на платформі [Moodle](#), де розміщений електронний курс, або в дні консультацій протягом двох тижнів після виходу на навчання. Будь-які суперечливі ситуації у спілкуванні учасників навчального процесу регулюються [Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

✓ ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Здобувачі вищої освіти зобов’язуються дотримуватися академічної доброчесності відповідно до норм загальнолюдських та європейських цінностей, Конституції України, [Законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про авторське право і суміжні права”, “Про видавничу справу”, “Про запобігання корупції”, Етичного кодексу Вченого України, Статуту Волинського національного університету імені Лесі Українки, Кодексу академічної доброчесності, Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату](#) в університеті, зокрема

- не толерувати плагіат, списування, неправомірне використання чужих напрацювань;
- використовувати у навчальній або дослідницькій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посилаєтися на них;
- подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаної іншими особами.

✓ ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ

Якщо ви не ходите на заняття у ЗВО, то ви не можете навчатися. Якщо ви не навчаєтесь, ви не зможете набути відповідних компетентностей і скласти іспит. Якщо ви не складете іспит, ви не здобудете освіти. Це так просто. Приходьте на пари, навчайтеся. Це для вас. Якщо вас нема – ви пропустили найцікавіше.

За умови несприятливих обставин (наприклад, складна чи загрозлива епідеміологічна ситуація в країні) навчання відбуватиметься в дистанційній чи змішаній формі із використанням дистанційних (або онлайн) технологій відповідно до [Рекомендацій МОН щодо впровадження змішаного навчання](#).

[у закладах фахової передвищої та вищої освіти](#) та [Положення про дистанційне навчання](#) у Волинському національному університеті імені Лесі Українки на платформі дистанційного навчання Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://moodle.vnu.edu.ua/> → факультет філології та журналістики → кафедра історії та культури української мови → [Українська мова за професійним спрямуванням](#)

V. Оцінювання результатів навчання

Засоби діагностики успішності навчання здобувачів освіти – це усне та письмове опитування, проблемно-пошукові завдання, презентації, творчі завдання, участь в наукових дискусіях та обговоренні проблемних питань сучасної філологічної науки (під час практичних занять).

Оцінювання якості знань здобувачів освіти здійснюється через сумування балів контролю під час практичних занять та іспиту відповідно до [Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Контроль на *практичних* заняттях (кількісні показники (бали) наведено у таблиці) передбачає оцінювання усних відповідей, доповнень, участі в дискусіях, інтерактивних формах організації заняття, презентації результатів наукової діяльності, письмових завдань, самостійного опрацювання тем, систематичності роботи на практичних заняттях, активності під час обговорення питань.

Критерії оцінювання знань та вмінь здобувачів освіти на практичних заняттях:

Високий рівень (100% правильних відповідей) – здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом, аргументовано висловлює свою думку, наводить доречні приклади, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання.

Достатній рівень (75%) – здобувач освіти володіє значним обсягом навчального матеріалу, аналізує його, але допускає певні неточності, несповна формулює висновки, затрудняється аргументувати власну думку щодо проблемних питань курсу.

Задовільний рівень (50%) – здобувач освіти знає навчальний матеріал на репродуктивному рівні або лише частину матеріалу, хоча частково уміє використовувати ці знання на практиці.

Низький рівень (25%) – здобувач освіти погано або фрагментарно знає навчальний матеріал і поверхово використовує ці знання в конкретних ситуаціях.

Незадовільний рівень (0%) – здобувач освіти не знає навчального матеріалу.

Проведення *підсумкового* контролю (іспит) успішності навчання здійснюється у формі комп'ютерного тестування відповідно до [Положення про організацію і проведення поточного і підсумкового контролю у формі комп'ютерного тестування](#) у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Перелік тестових завдань до екзамену у збірнику:

[Українська мова за професійним спрямуванням: збірник тестових завдань](#): навч. посіб. для студ. закладів вищої освіти / С. К. Богдан (відп. ред.), Л. В. Голоюх, І. П. Левчук [та ін.]. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 172 с.

Поточний контроль (40 б.)				Підсумковий контроль	Загальна кількість балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Іспит	
Теми 1-5	Теми 6-11	Теми 12-14	Теми 15-21	60	100
8	12	6	14		

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90 – 100	Відмінно	A	відмінне виконання
82 – 89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75 – 81	Добре	C	загалом хороша робота
67 – 74	Задовільно	D	непогано
60 – 66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1 – 59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VI. Рекомендована література

Основна

1. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. 5-те вид., виправ. і доповнен. Київ: Алерта, 2019.

Додаткова

1. ДСТУ 2732-2004 Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять. Чинний з 28.05.2004. Київ: Держспоживстандарт України, 2005. 31 с.

2. ДСТУ 4163:2020 Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. URL: https://zakon.help/files/article/11494/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3%204163_2020.pdf.

3. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. 4-ге вид. Київ: Каравела, 2011.

4. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Київ : Вища школа, 2006. 311 с.

5. Наумовець А. Г. Ви віч-на-віч з аудиторією. Дещо про «технологію» підготовки наукових доповідей, популярних лекцій, дисертаційних промов і конкурсних проєктів. URL: http://ifbg.org.ua/~files/books/Naumovec_-_Vy-vich-na-vich-z-audytorieyu.pdf

6. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.

7. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство : підручник. Львів : Світ, 1994. 216 с.

8. Погиба Л. Г. Грибініченко Т. О., Голіченко Л. М. Українська мова фахового спрямування : підручник. Київ: Кондор-Видавництво, 2013.

9. Про забезпечення функціонування української мови як державної: закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII.

10. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2006. 291 с.

11. Сагач Г. М. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації: навч. посіб. Київ: Зоря, 2003. 255 с.

12. Семеног О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 216 с.

13. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: Специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб. Київ : НАДУ, 2008. 184 с.